

Vleermuizenonderzoek Bussereind 2 Steensel

Jaarrond vleermuizenonderzoek

In opdracht van fam. Van der Aa

J.F.G. Maassen

Vleermuizenonderzoek Bussereind 2, Steensel

Jaarrond vleermuizenonderzoek

In opdracht van fam. van der Aa

Datum 5-10-2017

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
BTW nr81276485B02
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	
<i>Tekst en samenstelling</i>	Jan Maassen
<i>Foto's</i>	Jan Maassen
<i>Foto op omslag</i>	Jan Maassen
<i>Wijze van citeren</i>	J.F.G. Maassen, Vleermuizenonderzoek Bussereind 2 Steensel
<i>In opdracht van</i>	Fam. Van der Aa
<i>Contactpersoon</i>	Mw. Emmy Cadée (Crijns Rentmeester B.V.)
<i>Status</i>	concept
<i>Datum</i>	

© 2017 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	8
	1.1 Aanleiding	8
	1.2 Vraagstelling	8
	1.3 Ligging van de planlocatie	8
	1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving	9
	1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	9
2	Toelichting	12
	2.1 Levenswijze	12
	2.2 Wettelijk kader	12
	2.2.1 <i>Inleiding</i>	12
	2.2.2 <i>Soortenbescherming</i>	12
	2.2.3 <i>Ontheffing</i>	13
	2.2.4 <i>Toetsing</i>	14
3	Onderzoeksresultaat	16
	3.1 Methodiek	16
	3.2 Veldonderzoek	17
4	Conclusie en aanbeveling	20
	4.1 Conclusie	20
	4.2 Mitigerende en compenserende maatregelen	20
	4.3 Voorzorgsmaatregelen	21
	4.4 Aanbeveling	21
	4.5 Ontheffingsaanvraag	21
	4.5 Vervolgonderzoek	22
	4.6 Samenvattend	22
	Bronnen	24
	Bijlage1 - Wet Natuurbescherming	26

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De familie van der Aa heeft het voornemen om de locatie Bussereind 2-3 te herontwikkelen. Een onderdeel van deze herontwikkeling is de splitsing van de bedrijfswoning op adres Bussereind 2 in twee wooneenheden. In het kader van de herontwikkeling en daarvoor noodzakelijke bestemmingsplanwijziging is door Lomans Ecoworks op 26 mei 2016 een quickscan uitgevoerd (Quickscan Flora en Fauna Bussereind 2-3 Steensel, W.F.T. Lomans) waaruit de aanbeveling is voortgekomen om een nader onderzoek uit te voeren naar de functionaliteit van de bedrijfswoning op adres Bussereind 2 voor vleermuizen. De voorgenomen ingreep aan de woning kan tot gevolg hebben beschadiging of vernietiging van verblijfplekken van vleermuizen die door de wetgever als jaarrond beschermd zijn aangemerkt. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om dit onderzoek uit te voeren.

1.2 Vraagstelling

De uitvoering van de plannen kan mogelijk tot gevolg tot jaarrond beschermde verblijfplekken van vleermuizen vernietigd of verstoord worden en functioneel leefgebied van vleermuizen aangetast wordt. Dit onderzoek probeert daarom de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden.

- Welke functies vervult het plangebied voor vleermuizen en voor welke soorten?
- Zijn er binnen het plangebied verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig die als jaarrond beschermd kunnen worden aangemerkt.
- Bevat het plangebied elementen die behoren tot het functioneel leefgebied van vleermuizen die noodzakelijk zijn voor het in stand houden van jaarrond beschermde verblijfplekken.
- Welke effecten hebben de voorgenomen ingrepen voor de instandhouding van jaarrond beschermde verblijfplekken en functioneel leefgebied van vleermuizen.
- Is het uitvoeren van een vervolgonderzoek noodzakelijk?
- Is het noodzakelijk om een ontheffingsaanvraag van de Wet Natuurbescherming in te dienen?

1.3 Ligging van de planlocatie

Het plangebied ligt binnen het buitengebied van de gemeente Eersel op korte afstand noordoostelijk van de kleine woonkern Steensel. De landschappelijke omgeving wordt gekenmerkt door afwisseling van beboste percelen met grootschalige agrarische percelen. Het plangebied ligt binnen de bebouwde lint aan de noordkant van de doodlopende weg Bussereind. De bebouwde linten langs deze weg met gevarieerde bebouwing en groen bieden goede condities als leefgebied van vleermuizen van het besloten en halfopen landschap. Het perceel waarop het plangebied is gesitueerd is kadastraal bekend bij de gemeente Eersel als Sectie K, perceelsnummer 1129. Buiten het plangebied bevat het perceel een tweede woning (de oorspronkelijke bedrijfswoning van het erf) 2 grote kapschuren, vervallen stallen en een kassencomplex. De opstallen en kassen zijn niet meer in agrarisch gebruik en functioneren voor een groot deel als caravanstalling.

1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving

Het plangebied en onderzoeksobject betreft uitsluitende de woning op adres Bussereind 2 en niet de omgeving buiten het bouwvlak van de woning. De oorspronkelijke woning stamt uit 1950 en is aanvankelijk gebouwd als tweede bedrijfswoning op het erf.

Fig1. Begrenzing van het plangebied zoals het onderzocht is bij eerdere quickscan. Onderzoeksubject rood gemarkeerd (bron: Lomans Ecoworks)

Fig.2. Begrenzing van het plangebied voor het vleermuizenonderzoek (rood omkaderd) Bron: luchtfoto Google Earth

Sinds de oprichting is er veel aangebouwd en herbouwd aan de woning. Geschikt verblijfmogelijkheden werden geconstateerd onder de dakpannen, vooral op plekken waar deze verschoven of beschadigd zijn. Vooral langs de dakranden aan de kopgevels zijn als gevolg van slijtage van het afdichtend speciewerk en verschuiving van dakpannen geschikte toegangsmogelijkheden tot onder de dakpannen ontstaan. Er ontbreekt verder gevelbetimmering e.d. waarachter vleermuizen kunnen verblijven. Ook werden geen toegangen tot spouwruimten ontdekt.

1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen

De beoogde ingrepen betreft splitsing van de woning in twee wooneenheden. Ingrepen zullen in de eerste instantie in pandig gedaan worden. Ingrepen aan daken en buitenmuren zijn voor onderhoud en renovatie noodzakelijk.

Fig.4. Zicht op woongedeelte van de van de woning

Fig.5. Stalgedeelte van de woning

Fig.6. Zicht op achterkant van woning

2. Toelichting

2.1. Levenswijze

Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.

Dit gehele systeem van verbindingroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.

2.2. Wettelijk kader

2.2.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

2.2.2. Soortenbescherming

Evenals bij de voorgaande Flora- en faunawet gelden een aantal verbodsbepaling ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). Echter het aantal beschermingsniveaus is teruggebracht tot 2, waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden

- Europees beschermde soorten volgens de vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten; deze vallen onder de Habitat- en Vogelrichtlijn. De beschermde soorten van de habitatrichtlijn betreffen uitsluitend soorten die op bijlage IV vermeldt staan. Dit betreffen alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Voor soorten van bijlage II is de bescherming bij ingang van de Wet

Natuurbescherming opheffen of deze vallen onder het beschermingsregiem van nationaal beschermde soorten.

Ook verblijfplaatsen van soorten uit deze categorie die als “vast” kunnen worden aangemerkt vallen ook onder het zware beschermingsniveau. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor soorten die onder de Vogelrichtlijn vallen zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek. In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Nationaal beschermde soorten

Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

2.2.3. Ontheffing

Ontheffingsplicht

Alle beschermde soorten zijn in principe ontheffingsplichtig. Indien men kan garanderen dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet Natuurbescherming tot gevolg hebben geldt een vrijstelling. Een mogelijkheid om een dergelijke garantie te geven is onder meer door het werken met een door de bevoegde instantie goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle beschermde soorten en zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving). Indien dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men ontheffing aanvragen van artikel 3.1 lid2 (Vogelrichtlijn) of artikel

3.5 lid 4 (Habitatrichtlijn) of artikel 3.10 lid 1b (nationaal beschermde soorten). Een verschil tussen de formulering van artikel 3.1 lid 2 en 3.5 lid 1b ten opzichte van artikel 3.5 lid 4 zit in het gebruik van het woord “opzettelijk”. Dit impliceert dat onopzettelijk of per ongeluk geen excuus is om artikel 3.5 lid 4 niet toe te passen indien het soorten betreffen die onder de habitatrichtlijn vallen. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen).

Voor alle inheemse Europese vleermuizen is voor bescherming van hun verblijfplekken en functionele leefomgeving is artikel 3.5 lid 4 van toepassing waardoor zowel onopzettelijke als opzettelijke beschadiging of vernietiging van verblijfplek een overtreding is. Indien men niet met een goedgekeurde gedragscode werkt moet men kunnen aantonen dat afdoende mitigatie- en compensatiemaatregelen getroffen kunnen worden om geen schade te veroorzaken. Richtlijnen worden hiervoor gegeven in het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis, versie 0.1. 2017, uitgave BIJ12, uitvoeringsorgaan van de samenwerkende provincies. Indien dit niet mogelijk is dient een ontheffingsaanvraag gedaan te worden.

2.2.4. Toetsing

In tegenstelling met de voorgaande Flora en Faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld op de volgende drie criteria:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden;
- aanwezigheid van een wettelijk belang;
- de staat van instandhouding van de soort.

En in het geval er jaarrond beschermde verblijfplekken in het geding zijn:

- behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming flora en fauna. In het geval van nationaal beschermde soorten worden de genoemde criteria soepeler toegepast en zijn er extra vrijstellingsmogelijkheden.

3. Onderzoeksresultaat

3.1. Methodiek

Doelstelling

Het uitgevoerde onderzoek is naar de volgende doelstellingen uitgevoerd

- Aanwezigheid van zomerverblijfplekken
- Aanwezigheid van kraamverblijven
- Aanwezigheid van paarverblijven
- Aanwezigheid van winterverblijven

Het onderzoek naar verblijfplekken is uitgevoerd op basis van de richtlijnen die gegeven zijn in het Protocol Vleermuizen 2017 van het Netwerk Groene Bureaus.

Literatuuronderzoek

In het kader van dit onderzoek heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken mogelijke aanwezigheid van bepaalde vleermuissoorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites en verspreidingsatlassen.

Veldonderzoek

De veldbezoeken werden op de volgende datums en onder de volgende weersomstandigheden uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Op 8-7-2017 vond een ochtendbezoek plaats.

<i>Datum</i>	<i>Tijd</i>	<i>Temp</i>	<i>Bewolking</i>	<i>Windkracht</i>	<i>Neerslag</i>	
13-5-2017	21.15- 23.15 uur	14°C	50%	1	Geen	
10-6-2017	22.00- 00.00 uur	24C	40%	0	Geen	
8-7-2017	3.30- 5.30 uur	15C	100%	0	Geen	
2-9-2017	21.30- 23.30 uur	15C	100%	1	Geen	
15-9-2017	21.00- 22.00	10C	50%	0	Geen	

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector van het merk en type Pettersson D 240x met time-expansion. Ter beschikking stond een opnameapparaat en voor nadere analyse van de opgenomen geluiden het computerprogramma Batsounds. De meeste geluiden die vleermuizen maken liggen in het ultrasoon gebied, buiten het bereik van het menselijke oor. De bat-detector maakt deze geluiden hoorbaar. Doormiddel van de time-expansionfunctie wordt het geluid vertraagd afgespeeld, waardoor bepaalde soortspecifieke geluidskenmerken hoorbaar worden.

3.2 veldonderzoek

Algemeen

Op basis van landschapkenmerken kenmerken en bronnenonderzoek kunnen binnen de omgeving de Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Watervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis verwacht worden. Van genoemde vleermuizen is de Rosse vleermuis uitsluitend een boombewoner. De Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger bewonen uitsluitend bebouwing. De gewone dwergvleermuis is veruit de meest algemene soort en wordt vrijwel overal binnen de bebouwde omgeving aangetroffen.

Veldbezoek

-soorten en activiteiten

Tijdens de bezoeken werden twee soorten vleermuizen waargenomen: de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Foerageeractiviteit van enkele Gewone dwergvleermuizen werd voornamelijk rond het groen en (in) de bebouwing van het achterliggend erf geconstateerd en langs de houtbegroeiingen aan de voorkant van de woningen Bussereind 2 en 3. Ook enkele malen waarnemingen van foerageeractiviteit van Laatvlieger langs het groen ter hoogte van de oprit vanaf de openbare weg.

-Zomer- en kraamverblijf.

Tijdens de eerste twee bezoeken werd uitvlieggedrag van slechts één Gewone dwergvleermuis ter hoogte van de oostelijke kopgevel geconstateerd. Tijdens het derde (ochtend)bezoek werd een invliegende vleermuis vastgesteld tot onder een losliggende dakpan aan de rand van die kopgevel. Verder werden nergens invliegers vastgesteld noch gedrag dat als indicatief voor een verblijfsplek kan worden beschouwd.

-Paarplekken en zwermgedrag

Op achterliggend erf en boven achtertuin van Bussereind 3 werden tijdens de najaarsbezoeken baltsvluchten van de Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Echter er werden nergens vaste plekken vastgesteld waaruit geroepen werd of zwermgedrag geconstateerd werd dat op een paarplek wijst

-Winterverblijf

Het ligt niet in de verwachting dat de bebouwing in pandig geschikte winterverblijfsmogelijkheden biedt ten gevolge van inrichting en gebruik. Uitpandig ontbreekt geschikte winterverblijfsmogelijkheden, zoals toegangen tot spouwruimten

-Foerageergebied

De voorgenomen ingreep heeft geen effecten op het omgevend groen.

Conclusie

- Er werd één verblijfsplek vastgesteld waarin slechts één vleermuis verblijft. Deze verblijfsplek functioneert uitsluitend als zomerverblijf. Er werden geen aanwijzing gevonden van aanwezigheid van paarverblijven binnen de onderzochte bebouwing. Wel zijn er in de omgeving van de woning paarterritoria aanwezig. Kraam- en winterverblijf kunnen geheel uitgesloten worden.

-Ingrepen aan dak en westelijke kopgevel kan vernietiging of beschadiging van de vastgestelde jaarrond beschermde verblijfsplek van een Gewone dwergvleermuis ten gevolge hebben indien onzorgvuldig te werk wordt gegaan en daarmee een overtreding betekenen van artikel 3.5 lid 4 van de Wet Natuurbescherming.

-De voorgenomen ingreep betreft uitsluitend de bebouwing en betekent daarom geen aantasting van groenstructuren die van enig bijzonder belang zijn als foerageergebied of van belang als trek- en migratieroute kunnen zijn.

-Eventuele negatieve effecten ten gevolge van de voorgenomen ingrepen die van invloed kunnen zijn op de staat van instandhouding van de lokale populatie kunnen geheel uitgesloten worden. De directe omgeving met veel oude bebouwing biedt voldoende compensatie voor verlies van kleine verblijfsplekken.

Fig.6. Gebiedsgebruik door vleermuizen

Rode stip: verblijfplek
Geel gemarkeerd: foerageergebied
Paars gemarkeerd: paarterritoria

Fig.7. Verblijfplek onder dakpan

Fig.8. Close-up van invliegplek

4. Conclusie en aanbeveling

4.1. Conclusie

-De enige vleermuissoort die als beschermde soort binnen het plangebied werd waargenomen is de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). De Laatvlieger (*Eptesicus serotonus*) werd buiten het plangebied binnen de directe omgeving waargenomen.

-Er werd één verblijfplek van de Gewone dwergvleermuis geconstateerd binnen een deel van de bebouwing dat voor renovatie in aanmerking komt. Deze verblijfplek functioneert, zover dit vastgesteld kon worden, voor slechts één vleermuis als zomerverblijf. Beschadiging of vernietiging van deze verblijfplek doordat onzorgvuldig te werk wordt gegaan bij ingrepen betekent een overtreding van artikel 3.5 lid 4 van de Wet Natuurbescherming

-Kraam-, winter- en paarverblijven werden niet geconstateerd of worden niet verwacht. Uitgesloten kan worden dat het plangebied verblijfplekken van dusdanige omvang en functie bevat, waarvan vernietiging van invloed kan zijn op de staat van in stand houding van de lokale populatie.

-Uitvoering van de plannen betekent geen aantasting van groenstructuren die voor vleermuizen van enig bijzonder belang kunnen zijn als onderdeel van het functioneel leefgebied.

Concluderend kan gesteld worden indien afdoende mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen om de functionaliteit van een vastgestelde verblijfplek te waarborgen vindt geen overtreding van de Wet Natuurbescherming plaats.

4.2. Mitigerende en compenserende maatregelen

-Uitgevoerde mitigerende maatregelen

- Per 1 juli 2017 zijn 4 vleermuizenkasten opgehangen in de nabijheid van de verblijfplek. Hierbij zijn de richtlijnen in acht genomen zoals deze gegeven zijn in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis versie 1.0, 2017, uitgave van BIJ12, uitvoeringsorgaan van de samenwerkende provincies. Twee van deze kasten zijn opgehangen in de kapschuren waarbinnen vleermuizen regelmatig foerageren. Tijdens het avondbezoek van 15-9-2017 werd een invliegende vleermuis in één van deze kasten vastgesteld.

-Verplichte mitigerende maatregelen

-Conform de richtlijnen zoals die geven worden in Kennisdocument Gewone dwergvleermuis versie 1.0, 2017 dient gedurende de actieve periode (half april-half oktober) van vleermuizen een wenningsperiode aan de opgehangen vleermuiskasten van 3 maanden in acht genomen te worden alvorens de oude verblijfplek onklaar wordt gemaakt. De bestaande verblijfplek dient ongeschikt gemaakt te worden. Daar de vastgestelde verblijfplek geen winterverblijf betreft dient deze buiten de actieve periode (half oktober- maart) ongeschikt gemaakt te worden, b.v. door de toegang af te dichtten of de dakpannen te verwijderen. Na uitvoering van de ingrepen dienen ter vervanging van de verdwenen verblijfplek een nieuwe permanente vaste verblijfplek ter beschikking staan, waarna de vleermuiskasten verwijderd kunnen worden.

-Verplichte compenserende maatregelen

-In de nieuwbouw of gerestaureerde bebouwing dienen nieuwe permanente verblijf mogelijkheden ingebouwd te worden ter compensatie van de verdwenen verblijfplekken. Deze moeten dezelfde

condities bieden als de oorspronkelijke verblijfplek, daarom dient het er aanbeveling om deze zo dicht mogelijk bij de plek van de oorspronkelijke verblijfplek te realiseren.

4.3 Voorzorgsmaatregelen

-Tijdens de werkzaamheden dient voorkomen te worden dat de vastgestelde verblijfplek, zover deze nog in functie is, en de opgehangen vleermuiskasten niet direct verlicht te worden, b.v. door schijnwerpers die richting verblijfplek en kasten schijnen.

4.4 Aanbeveling

-Aanbeveling dient om een ecologische inrichting rond de woning te realiseren die aansluit op het leefgebied van vleermuizen, door o.a. de aanplant van inheemse boomsoorten en struiken. De nieuwe inrichting kan van een buitenverlichting voorzien worden die de lichtbelasting zoveel mogelijk beperkt.

4.5 Ontheffingsaanvraag

Indien de hiervoor genoemde voorzorgs-, mitigatie- en compensatiemaatregelen in acht worden genomen is een ontheffingsaanvraag van artikel 3.5. lid 4 van de Wet Natuurbescherming niet noodzakelijk. Wel kan een ontheffingsaanvraag ingediend worden ter goedkeuring van de voorgenomen compensatie- mitigatiemaatregelen.

4.6 Vervolgonderzoek

Op basis van het hiervoor beschreven onderzoeksresultaat wordt vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht.

Samenvattend

Indien de hiervoor genoemde voorzorgs-, mitigatie- en compensatiemaatregelen in acht worden genomen, worden ten gevolge van voorgenomen ingrepen aan de woning geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken en functioneel leefgebied van vleermuizen. Ontheffingsaanvraag is dan niet noodzakelijk.

5. Bronnen

Literatuur

- W.F.T. Lomans. Quicksan Flora en Fauna Bussereind 2-3 Steensel. 06-05-2016
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Tirion Natuur.
- Kennisdocument. Gewone dwergvleermuis. *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12
- H. Limpens, Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV
- Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Min. Van E.Z.

Internetsites

-www.vleermuis.net.nl
-www.ndff.verspreidingsatlas.nl
-www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez
-www.zoogdierenvereniging.nl

Bijlage1 - Wet Natuurbescherming

1.1 Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te storen	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

1.2 Zorgplicht

In de Wet Natuurbescherming is een zorgplicht (artikel 2, lid 1) opgenomen:

“Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

1.3. Beschermde soorten Habitatrichtlijn bijlage IV

Nederlandse naam	Latijnse naam		
Planten (4)		Reptielen (3)	
Drijvende waterweegbree	Luronium natans	Gladde slang	Coronella austriaca
Groenknolorchis	Liparis loeselii	Muurhagedis	Podarcis muralis
Kruipend moerasscherm	Apium repens	Zandhagedis	Lacerta agilis
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis		
Zoogdieren terrestrisch (8)		Vlinders (7)	
Bever	Castor fiber	Donker pimpernelblauwtje	Maculinea nausithous
Hamster	Cricetus cricetus	Grote vuurvlerder	Lycaena dispar
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius	Moerasparelmoervlinder *)	Euphydryas aurinia
Euraziatische lynx	Lynx lynx	Pimpernelblauwtje	Maculinea teleius
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
Otter	Lutra lutra	Tijmblauwtje *)	Maculinea arion
Wilde kat	Felis silvestris	Zilverstreephooibeestje *)	Coenonympha hero
Wolf *)	Canis lupus		
Vleermuizen (22)		Libellen (8)	
Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini	Bronslibel *)	Oxygastra curtisii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
Brandts vleermuis	Myotis brandtii	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
Franjestaart	Myotis nattereri	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus	Noordse winterjuffer *)	Sympecma paedisca
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Oostelijke witsnuitlibel *)	Leucorrhinia albifrons
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	Rivierrombout	Gomphus flavipes
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	Sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrum-equinum		
Grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus	Kevers (5)	
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	Brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus laticornis
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	Heldenbok	Cerambyx cerdo
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
Meervleermuis	Myotis dasycneme	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus		
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii	Overige soorten (2)	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	Bataafse stroommossel	Unio crassus
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Platte schijfhoren	Anisus vorticulus
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus		
Vale vleermuis	Myotis myotis		
Watervleermuis	Myotis daubentonii		
Zoogdieren marien (5)			
Bruinvis	Phocoena phocoena		
Gewone dolfijn	Delphinus delphis		
Tuimelaar	Tursiops truncatus		
Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus		
Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris		

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gereede kans op terugkeer bestaat

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

2.2 Nationaal beschermde soorten

Nederlandse naam	Latijnse naam				
Planten (76)		Smalle raai *	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Akkerboerbloem *)	<i>Ranunculus arvensis</i>	Spits havigskruid *)	<i>Hieracium lactucella</i>	Levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>
Akkerdooizaad *)	<i>Tortilis arvensis</i>	Seenenbraam *)	<i>Rubus saxatilis</i>	Ringslang	<i>Natrix natrix</i>
Akkerogenroost *)	<i>Odonites vernus vernus</i>	Sdijve wolfsmelk *)	<i>Euphorbia sicca</i>		
Beklerde ogenroost *)	<i>Euphrasia rosicoviana</i>	Tengere dijsel *)	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Vissen (6)	
Berggarnander *)	<i>Teucrium montanum</i>	Tengere veldmuur *)	<i>Minuartia hybrida</i>	Beekdonderpad	<i>Cottus thienanus</i>
Bergnachorcht *)	<i>Platanthera chlorantha</i>	Trosgarnander *)	<i>Teucrium boeys</i>	Beekprik	<i>Lamprolaima planeri</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Veenbloembies *)	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
Blaauw guichelheil *)	<i>Anagallis arvensis foemina</i>	Vliegenorcht *)	<i>Ophrys insectifera</i>	Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
Bokkenorcht *)	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Vroege ereprijs *)	<i>Veronica praecox</i>	Groen modderkrulper	<i>Misgurnus fossilis</i>
Bosboerbloem *)	<i>Ranunculus pol. nemorosus</i>	Wilde averuit *)	<i>Artemisia c. campestris</i>	Kwabaal *)	<i>Lota lota</i>
Bosdravik *)	<i>Bromopsis r. benekenti</i>	Wilde ridderspoor *)	<i>Consolida regalis</i>		
Brave hendrik *)	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Wilde weide *)	<i>Melampyrum arvense</i>	Vlinders (20)	
Brede wolfsmelk *)	<i>Euphorbia platyphylla</i>	Wolfskers *)	<i>Atropa bella-donna</i>	Aardbeetvlinder *)	<i>Pyrus malvae</i>
Breed wollegras *)	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zandwolfsmelk *)	<i>Euphorbia segueriana</i>	Bospaarmoor-vlinder *)	<i>Melipotis aethalia</i>
Brutrode wespenorcht *)	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zinkvooltje	<i>Viola lutea calamitaria</i>	Bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>
Dennenorcht *)	<i>Goodyera repens</i>	Zweeds kornoelje *)	<i>Cornus suecica</i>	Bruine elkenpage *)	<i>Saxatilis ilicis</i>
Dreps *)	<i>Bromus secalinus</i>			Duinpaarmoor-vlinder *)	<i>Argynnis niobe</i>
Echte garnander *)	<i>Teucrium cham. germanicum</i>			Gentiaanblauwje *)	<i>Maculinea alcon</i>
Franjengentiaan	<i>Gentiana ciliata</i>			Groen paarmoor-vlinder *)	<i>Argynnis aglaja</i>
Geelgroene wespenorcht *)	<i>Epipactis muelleri</i>			Groen vos *)	<i>Nymphalis polychloros</i>
Geplootde vrouwenmantel *)	<i>Alchemilla subcrenata</i>			Groen weerschijn-vlinder *)	<i>Apatura iris</i>
Getande veldsta *)	<i>Valeriana dentata</i>			Iepenpage	<i>Saxatilis w-album</i>
Gevlekt zonneroosje *)	<i>Tuberaria guttata</i>			Klein heivlinder *)	<i>Hipparchia satulius</i>
Glad biggenkruid *)	<i>Hypochaeris glabra</i>			Klein Ijsvogel-vlinder *)	<i>Limenitis camilla</i>
Gladde zegge *)	<i>Carex lasiocarpa</i>			Kommavlinder *)	<i>Hesperia comma</i>
Groene nachorcht *)	<i>Coeloglossum viride</i>			Sleedoornpage *)	<i>Thecla betulae</i>
Groensteel *)	<i>Asplenium viride</i>			Spiegeldikkopje *)	<i>Heteropterus morpheus</i>
Groot spiegelklokje *)	<i>Legousia speculum-veneris</i>			Veenbesblauwje *)	<i>Plebeius optileus</i>
Grote bosaaibet *)	<i>Fragaria moschata</i>			Veenbespaarmoor-vlinder	<i>Bolorta aquilonaris</i>
Grote leeuwklauw *)	<i>Aphanes arvensis</i>			Veenhoofbeestje	<i>Coenonympha tullia</i>
Honingorcht *)	<i>Hemerocallis monorchis</i>			Veldpaarmoor-vlinder	<i>Melipotis cinxia</i>
Kalkboerbloem *)	<i>Ranunculus polyanthus ssp. polyanthoides</i>			Zilveren maan *)	<i>Bolorta selene</i>
Kalkkruip *)	<i>Centaurea calcitrapa</i>				
Karstherzanjer *)	<i>Dianthus carthusianorum</i>			Libellen (8)	
Karwitselle *)	<i>Sedum caritativum</i>			Beekrombout *)	<i>Gomphus vulgaris</i>
Klein ereprijs *)	<i>Veronica verna</i>			Bosbeekjuffer *)	<i>Calopteryx virgo</i>
Klein Schorseneer *)	<i>Scorzonera humilis</i>			Donkere waerjuffer *)	<i>Coenagrion armatum</i>
Klein wolfsmelk *)	<i>Euphorbia exigua</i>			Gevlekte glanslibel *)	<i>Somatochlora flavomaculata</i>
Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>			Gewone bronlibel *)	<i>Cordulegaster boltonii</i>
Knolladryus *)	<i>Lathyrus linifolius</i>			Hoogveenglanslibel *)	<i>Somatochlora arctica</i>
Knolspira *)	<i>Flilipendula vulgaris</i>			Kempense heidelibel *)	<i>Sympteryx</i>
Korensla *)	<i>Amorcan minima</i>			Speerwaerjuffer *)	<i>Coenagrion hastulatum</i>
Kranskruip *)	<i>Carum verticillatum</i>				
Kruipdijm *)	<i>Thymus praecox</i>			Kevers (1)	
Lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>			Vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
Liggende ereprijs *)	<i>Veronica prostrata</i>				
Moerasgarnander *)	<i>Teucrium scordium</i>			Overige soorten (1)	
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>			Europese rivierkreeft	<i>Asiacus asiacus</i>
Naakte lathyrus *)	<i>Lathyrus aphaca</i>				
Naaldenkervel *)	<i>Scandix pecten-veneris</i>				
Pijlscheefkelk	<i>Arabis h. sagittata</i>				
Roggelelie *)	<i>Lilium bulbiferum croceum</i>				
Rood peperboomje *)	<i>Daphne mezereum</i>				
Rozenkransje *)	<i>Antennaria dioica</i>				
Ruw paretzaad *)	<i>Lithospermum arvense</i>				
Stofzaad *)	<i>Monotropa hypopitys</i>				
Scherpkruid *)	<i>Asperugo procumbens</i>				
Schubvaren	<i>Cererach officinarum</i>				
Schubzegge *)	<i>Carex leptocarpa</i>				
		Zoogdieren terrestrisch (31)			
		Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>		
		Boommarter	<i>Martes martes</i>		
		Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>		
		Bunzing	<i>Mus mus domesticus</i>		
		Damhart	<i>Dama dama</i>		
		Das	<i>Meles meles</i>		
		Dwergmuis	<i>Microtus minutus</i>		
		Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>		
		Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>		
		Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>		
		Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>		
		Elkmuis	<i>Elomys quercinus</i>		
		Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>		
		Groen bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>		
		Haas	<i>Lepus europaeus</i>		
		Hermelijn	<i>Mus mus domesticus</i>		
		Hutspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>		
		Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>		
		Molmuis *)	<i>Arvicola scherman</i>		
		Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>		
		Ree	<i>Capreolus capreolus</i>		
		Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>		
		Seenenarter	<i>Martes foina</i>		
		Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>		
		Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>		
		Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>		
		Vos	<i>Vulpes vulpes</i>		
		Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>		
		Wezel	<i>Mus mus domesticus</i>		
		Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>		
		Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>		
		Zoogdieren marien (2)			
		Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>		
		Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>		
		Amfibieën (8)			
		Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>		
		Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>		
		Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>		
		Klein watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>		
		Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>		
		Middelste groene kikker	<i>Rana klepton esculenta</i>		
		Vinpoosalamander	<i>Triturus helveticus</i>		
		Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>		
		Reptielen (4)			
		Adder	<i>Vipera berus</i>		

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.